

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської філології

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (англійська). Переклад

Силабус навчальної дисципліни «ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ» підготовки бакалаврів галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальності 035 «Філологія», за освітньо-професійною програмою «Мова і література (англійська). Переклад».

Розробник: Галапчук-Тарнавська О. М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри англійської філології, протокол № 1 від 30.08.2021 р.

Зміни до силабусу внесено на підставі рішення засідання науково-методичної комісії факультету іноземної філології, протокол № 7 від 02.02.2022 р.

Силабус перезатверджено на засіданні кафедри англійської філології, протокол № 10 від 04.02.2022 р.

Завідувач кафедри проф. Ущина В. А.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія «Мова і література (англійська). Переклад» БАКАЛАВР	Нормативна
Кількість годин / кредитів 90 годин / 3 кредити		Рік навчання 4-ий
		Семестр 8-ий
		Лекції 20 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 12 год.
		Самостійна робота 52 год.
		Консультації 6 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		англійська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія «Мова і література (англійська). Переклад» БАКАЛАВР	Нормативна
Кількість годин / кредитів 90 годин / 3 кредити		Рік навчання 4-ий
		Семестр 8-ий
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 6 год.
		Самостійна робота 64 год.
		Консультації 10 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		англійська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Галапчук-Тарнавська Олена Михайлівна
Науковий ступінь	кандидатка філологічних наук
Вчене звання	доцентка
Посада	доцентка кафедри англійської філології
Контактна інформація	otarnavska@vnu.edu.ua

Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.
------------	---

III. Опис дисципліни

1.Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Лінгвістика тексту» є нормативною дисципліною циклу професійної підготовки студентів і викладається у контексті підготовки фахівців спеціальності «Мова і література (англійська). Переклад».

Лінгвістика тексту є галуззю мовознавства, яка вивчає семіотичну, структурно-граматичну, семантико-змістову, комунікативно-прагматичну організацію текстів, їхню категорійну систему і мовні засоби її репрезентації, а також процеси продукування, розуміння й інтерпретації текстів у семіотичному універсумі культури (за О. Селівановою, 2008).

2.Пререквізити – дисципліна базується на нормативних курсах «Вступ до мовознавства», «Вступ до літературознавства», «Сучасна література країн основної мови», «Теоретичний курс англійської мови. Стилїстика», «Теоретичний курс англійської мови. Лексикологія», «Дискурсознавство».

До постреквізитів (дисциплін, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення історії мови) належать: «Інтерпретація тексту», «Перекладацький аналіз тексту».

3.Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни “Лінгвістика тексту” є формування у майбутніх спеціалістів аналітичних навичок, поєднання основних питань теорії лінгвістики і практики лінгвістичного аналізу тексту.

Завдання:

- ознайомлення студентів з базовими теоріями у галузі лінгвістики тексту;
- формування у студентів уявлення про текст як об’єкт лінгвістичного аналізу;
- усвідомлення студентами онтологічних характеристик тексту, його понять і категорій;
- автоматизація навичок студентів теоретично-обґрунтованого аналізу текстів публіцистичного, наукового та художнього характеру;
- розвиток вмінь самостійного лінгвістичного аналізу тексту з використанням сучасного концептуального апарату.

Методи, які використовуються на лекційних та практичних заняттях: проблемний, груповий, проектний, кейсовий, інтерактивний, комп’ютерний, проектно-дослідницький.

4.Результати навчання (компетентності).

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології та перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Відповідно до Стандарту вищої освіти України необхідно сформувати у студентів наступні **загальні (ЗК) та фахові компетентності (ФК):**

ЗК 5. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мови, що вивчається.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий, перекладознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних жанрів і стилів.

ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

Студенти повинні вміти (програмні результати навчання):

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефаківцями державною та англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 16. Знайти й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

5. Структура навчальної дисципліни.

Таблиця 2а (денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Види д-ті /бали
Змістовий модуль 1.						
Лінгвістика тексту та її місце в системі наук про текст.						
Тема 1. Лінгвістика тексту як наука про текст. Визначення «лінгвістики тексту». Предмет, об'єкт, етапи становлення лінгвістики тексту. Напрямки лінгвістики тексту (структурно-граматичний, семантичний, комунікативно-прагматичний, лінгвокультурологічний, когнітивний, прикладний). Теорія тексту.	15	4	2	8	1	ДС, Р
Тема 2. Текст як об'єкт лінгвістичної теорії. Множинність ракурсів розгляду тексту. Причини відсутності єдиного тлумачення феномену тексту. Визначення «тексту», «дискурсу». Текст і дискурс, їх основні риси. Текст і текстома: проблеми дефініції. Синтагматичні та парадигматичні відношення між текстами.	15	2	2	10	1	ДС, Р
Тема 3. Проблема контексту. Три основних визначення «контексту». Лінгвістичний і нелінгвістичний контекст. Контекст і ко-текст: проблеми дефініції.	15	4	2	8	1	ДС, Р
Разом за модулем 1	45	10	6	26	3	20
Змістовий модуль 2.						
Проблема виокремлення і упорядкування основних ознак тексту.						
Тема 4. Проблема категорійної ієрархії тексту. Типологія текстових категорій.	17	4	2	10	1	ДС, РЗ,Р

Основні текстово-дискурсивні категорії., їх маркери (Цілісність і зв'язність. Інформативність. Дискретність. Континуум. Інтертекстуальність. Антропоцентричність.)						
Тема 5. Імпліцитний план тексту. Визначення «імплікація». Основні типи імплікації (Імплікатури, підтекст, пресупозиція, фонові знання).	13	2	2	8	1	ДС, Р,
Тема 6. Методи дослідження тексту. Контекстуально-інтерпретаційний метод. Методика діалогічної інтерпретації тексту. Наративний аналіз. Метод когнітивного картування.	15	4	2	8	1	ІРС, Р,РМГ
Разом за модулем 2	45	10	6	26	3	20
Види підсумкових робіт						Бал
Контрольна робота КР						30
Інше (вказати) ІРС						30
Всього годин / Балів	90	20	12	52	6	100

Таблиця 2б (заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Види д-ті / Бали
Змістовий модуль 1.						
Лінгвістика тексту та її місце в системі наук про текст.						
Тема 1. Лінгвістика тексту як наука про текст. Визначення «лінгвістики тексту». Предмет, об'єкт, етапи становлення лінгвістики тексту. Напрямки лінгвістики тексту (структурно-граматичний, семантичний, комунікативно-прагматичний, лінгвокультурологічний, когнітивний, прикладний). Теорія тексту.	14	1	1	10	1	ДС, Р
Тема 2. Текст як об'єкт лінгвістичної теорії. Множинність ракурсів розгляду тексту. Причини відсутності єдиного тлумачення феномену тексту.Визначення «тексту»,	14	1	1	12	1	ДС, Р

«дискурсу». Текст і дискурс, їх основні риси. Текст і текстома: проблеми дефініції. Синтагматичні та парадигматичні відношення між текстами.						
Тема 3. Проблема контексту. Три основних визначення «контексту». Лінгвістичний і нелінгвістичний контекст. Контекст і ко-текст: проблеми дефініції.	15	2	1	10	2	ДС, Р
Разом за модулем 1	43	4	3	32	4	20
Змістовий модуль 2.						
Проблема виокремлення і упорядкування основних ознак тексту.						
Тема 4. Проблема категорійної ієрархії тексту. Типологія текстових категорій. Основні текстово-дискурсивні категорії, їх маркери (Цілісність і зв'язність. Інформативність. Дискретність. Континуум. Інтертекстуальність. Антропоцентричність.)	17	2	1	12	2	ДС, РЗ,Р
Тема 5. Імпліцитний план тексту. Визначення «імплікація». Основні типи імплікації (Імплікатури, підтекст, пресупозиція, фонові знання).	15	2	1	10	2	ДС, Р,
Тема 6. Методи дослідження тексту. Контекстуально-інтерпретаційний метод. Методика діалогічної інтерпретації тексту. Наративний аналіз. Метод когнітивного картування.	15	2	1	10	2	ІРС, Р,РМГ
Разом за модулем 2	47	6	3	32	6	20
Види підсумкових робіт						Бал
Контрольна робота КР						15
Інше (вказати) ІРС аналіз тексту						15
Всього годин / Балів	90	10	6	64	10	40

Види діяльності: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота має питому частку в підсумковій оцінці із залікового кредиту й відображає індивідуальну роботу студента. Завдання для самостійної роботи виконуються студентом на основі знань, умінь та навичок, одержаних під час прослуховування навчального курсу.

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів критично користуватися науковою літературою, виокремлювати головні аспекти, глибоко осмислювати певні питання, мотивувати правильність або помилковість окремих теоретичних положень, робити теоретичні узагальнення, чітко, логічно, послідовно викладати весь матеріал.

- Structural-grammatical trend of text linguistics.
- Semantic trend of text linguistics.
- Communicative - pragmatic trend of text linguistics.
- Defining texteme: texteme vs textual prototype, texteme vs topic.
- Textuality as basic textual category (de Beaugrande, Dressler).
- Integration and connectivity as basic textual category (Halperin).
- L.Turaeva's classification of the textual categories.
- O.Selivanova's classification of the textual-discursive categories.
- Context as communicative situation.
- Basics of contextological analysis.
- Horizontal and vertical construction of the text (Kuharenko).
- Main methods of text analysis.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента (щодо відвідування занять, наприклад). Очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. На консультаціях викладача студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущені з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять і письмової роботи. Роботи (реферати, тези), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів).

Академічна доброчесність. Базовий документ - Кодекс академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується оригінальність відповідей студентів, їх активність на практичних заняттях та під час наукових дискусій, неприпустимість списування, плагіату та користування техпристроями при написанні КР.

Оцінювання результатів формальної, неформальної та інформальної освіти.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані не лише у формальній, а також у неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування).

Процес зарахування регулюється Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки і рішенням науково-методичної комісії факультету від 02.02.2022 року, протокол № 7.

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 10 балів – за публікацію статті (статтей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

За умови представлення здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтв тощо), що засвідчують отримані результати та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання, які співпадають з ПРН ОК, здобувачі мають право одноразово отримати додаткові бали до семестрового оцінювання однієї дисципліни:

- 10 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); або який складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не нижче 80% правильних відповідей.

- 5 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не менше набраних 60% правильних відповідей.

– 1 бал при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, без складання тесту, тривалістю від 1 до 3 годин. Одному здобувачеві може бути зараховано не більше як три таких сертифікати, сумарною кількістю – три бали під час оцінювання однієї ОК.

Підтвердження подається здобувачем освіти викладачеві курсу не пізніше ніж за 10 днів до дати останнього заняття з дисципліни. При цьому студент у встановлені терміни подає заяву на ім'я проректора та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету відповідно до схвальної резолюції проректора з навчальної роботи та рекрутації з урахуванням Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.

V. Підсумковий контроль

Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/11_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання модульних практичних завдань і самостійну роботу (40 балів), підсумкове тестування (КР 15 балів) та бали, отримані за аналіз тексту (15 балів). У разі невиконання самостійної роботи студентом, питання виносяться на усний залік.

Допуск до іспиту передбачає виконання КР і отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 40 балів).

На іспит виносяться: 1) основні теоретичні питання для обговорення та 2) практичне питання – лінгвістичний аналіз тексту.

Перелік екзаменаційних питань

1. Introduction. Description of the subject. Subject, object and tasks of text linguistics. Text linguistics vs text theory.
2. Steps of the development of text linguistics.
3. Main trends in text linguistics.
4. Interdisciplinary character of text linguistics.
5. Text as the object of the linguistic theory.
6. Text Speech – Communication – Discourse.
7. The problem of defining text.
8. Text vs texteme.
9. Problem of context in text linguistics.
10. Defining context.
11. Functional structure of context (co-text, paralinguistic context, situational context, psychological context, cognitive context)

- 12.Contextualisation.
- 13.Problem of the categorical hierarchy of text in linguistics.
- 14.Definition of textual discursive category.
- 15.Peculiar features of textual discursive category.
- 16.Typology of textual discursive categories.
- 17.Cohesion. (Reference, Ellipsis, lexical organization, conjunction)
- 18.Coherence (Referential vs relational coherence).
- 19.Discreteness. Compositional discreteness. Substantial discreteness (paragraph and supraphrasal unities). Paragraph complexes. Paragraph division of the text. Functional discreteness. Cognitive approach towards discreteness.
- 20.Informativity. Types of information in the text. Subcategories of conceptuality, factuality, implication, modality, emotivity, axiology,
- 21.Continuum. Prospection and retrospection as means of realization of chronotope. Time and space of text vs time and space of discourse.
- 22.Intertextuality. Typology of intertextuality. (Intertextuality proper, paratextuality, metatextuality, hypertextuality). Functions of intertextuality.
- 23.Anthropocentricity. TDC of addresser. TDC of addressee.
- 24.Implicit vs implied in text.
- 25.Defining implicature.
- 26.Conventional and non-conventional implicature.
- 27.Presupposition. Semantic and pragmatic presuppositions.
- 28.Background knowledge.
- 29.Problem of text interpretations in text linguistics.
- 30.Defining hermeneutics. Linguistic hermeneutics.
- 31.Interdisciplinary links of hermeneutics.
- 32.Defining text interpretation.
- 33.Main methods of text analysis (Contextual – Implicature method. Dialogical interpretation of text. Narrative analysis. Cognitive mapping.)

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Валгина Н. С. Теория текста: Учебное пособие. М.: Логос, 2003. 280 с.
2. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. М.: Наука, 1981. 139 с.
3. Іноземномовний текст за фахом: лінгводидактичні аспекти: Колективна монографія. Львів: Світ, 1998. 294 с.
4. Кухаренко В. А. Интерпретация текста. М.: Просвещение, 1988. 192 с.
5. Селіванова О. О. Лінгвістика тексту // Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2088. С. 482-550.
6. Филиппов К. А. Лингвистика текста: курс лекций. СПб.: Изд-во С.-Петербург. ун-та, 2003. 336 с.

Додаткова:

1. Булыгина Т. В., Шмелев А. Д. Языковая концептуализация мира (на материале русской грамматики). М.: Школа “Языки русской культуры”, 1997. 576 с.
2. Каменская О. Л. Текст и коммуникация. М.: Высшая школа, 1990. 152с.
3. Колегаева И. М. Текст в системе научной и художественной коммуникации (на материале англоязычной прозы) : Автореф. дис. ... докт. филол. наук: 10.02.04. К., 1992. 26 с.
4. Николаева Т. М. Лингвистика текста // Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В.Н.Ярцева. М.: Советская энциклопедия, 1990. С. 267-268.
5. Николаева Т. М. От звука к тексту. М.: Языки русской культуры, 2000. 680 с.
6. Тураева З. Я. Лингвистика текста: Текст: структура и семантика. М.: Просвещение, 1986. 127 с.

Інтернет-ресурси:

1. Beaugrande R.-A. de, Dressler W. U. Introduction to Text Linguistics. URL: https://www.academia.edu/31596533/Introduction_to_Text_Linguistics
2. Cohesion in English. URL: <http://eps.mu.edu.iq/wp-content/uploads/2017/03/Cohesion.pdf>
3. Text. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Text>
4. Text Linguistics. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Text_linguistics